

Plán péče o přírodní památku Pasák

**na období
2025–2043**

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1 Základní identifikační údaje	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	2
1.6 Kategorie IUCN.....	2
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	2
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	2
1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav	3
1.8 Cíl ochrany.....	3
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	5
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	5
2.1.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	5
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin, hub a živočichů	8
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	8
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	9
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	9
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	10
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích	10
2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody.....	10
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup.....	11
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	12
3. Plán zásahů a opatření.....	13
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	13
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání	13
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	14
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	14
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	14
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	15
3.6 Návrhy na vzdělávací využití území	15
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	15
4. Závěrečné údaje	16
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)	16
4.2 Použité podklady a zdroje informací.....	16
4.3 Seznam používaných zkratk	17
5. Seznam příloh.....	17

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	944
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Pasák
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	usnesení, vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Rada Severomoravského krajského národního výboru v Ostravě
číslo předpisu:	286/19
datum platnosti předpisu:	24. 8. 1982
datum účinnosti předpisu:	24. 8. 1982

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Olomoucký
okres:	Šumperk
obec s rozšířenou působností:	Šumperk
obec s pověřeným obecním úřadem:	Hanušovice
obec:	Branná
katastrální území:	Branná u Šumperka

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 609447 Branná u Šumperka

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1802		lesní pozemek		146 492	29 423
Celkem					29 423

*Podle zřizovacího předpisu je rozloha 2,5 ha. Jelikož je ale vyhlášená plocha vymezena podle jednotek prostorového rozdělení lesa, uvádíme zde tento přesnější údaj dle výměry porostních skupin.

Ochranné pásmo

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	2,94	-		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	
trvalé travní porosty	-	-		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	-	-		
zastavěné plochy a nádvoří	-	-	ostatní způsoby využití	-
plocha celkem	2,94	-		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:	-
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	Jeseníky, I. zóna
překryv s jiným typem ochrany:	CHOPAV Jeseníky
mezinárodní statut ochrany:	-
<u>Natura 2000</u>	
ptačí oblast:	-
evropsky významná lokalita:	-

1.6 Kategorie IUCN

III – přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Jeden z nejrozsáhlejších a morfologicky nejvýznamnějších skalních útvarů v Hrubém Jeseníku.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany
S1.1 Štěrbínová vegetace vápnitých skal S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal	18	skalní výchozy, místy s vložkami se zvýšeným obsahem vápníku, lopusťák skloněný (<i>Hackelia deflexa</i>) – cca 200 jedinců	c
S1.5 Křoviny skal s rybízem alpským (<i>Ribes alpinum</i>)	1	maloplošně, pouze terásky skalek v jižní části území, rybíz alpský (<i>Ribes alpinum</i>)	c
L4 Suťové lesy L5.1 Květnaté bučiny	33	přírodě blízký lesní porost na balvanitém svahu v blízkém okolí skal a pod nimi s javorem klenem a jilmem horským s významnějším podílem mrtvého dřeva	c
L5.4 Acidofilní bučiny	45	spíše stejnověký lesní porost na plošině nad skalami a svahové partie v širším okolí skalních výchozů a suťového lesa s převažujícím bukem	c

B. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
skalní útvary mrazových srubů a skalisek	výchoz kalcitických amfibolitů, erlanů a mramorů	kromě dominantních skal (Pasák, Plotna, Kovadlina, Okno) také žebrované škrapy, voštiny, převisy, jeskyně apod.	a

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhlášky č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ

1.8 Cíl ochrany

Zachování geomorfologicky významné lokality pro budoucí generace. Udržení lokality v takovém stavu, aby nedocházelo k nepříznivým změnám, především nevhodnou činností člověka.

Z dlouhodobého hlediska přesahující časový rámec tohoto plánu péče je cílem ponechání celého území přírodní památky samovolnému vývoji s výjimkou nutných zásahů v oblasti skal s cílem zajistit bezpečnost návštěvníků na turistické trase.

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
S1.1 Štěrbínová vegetace vápnitých skal S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal	Zachování stavu přírodního stanoviště v nenarušeném stavu s vitálními populacemi všech klíčových druhů	Plocha nenarušení lidskými aktivitami na alespoň 4/5 výměry, tj. 5925 m ² .
S1.5 Křoviny skal s rybízem alpským (<i>Ribes alpinum</i>)	Zachování stavu přírodního stanoviště v nenarušeném stavu s vitální populací rybízu alpského	Přítomnost životaschopné populace rybízu alpského v počtu alespoň 50 jedinců
L4 Suťové lesy L5.1 Květnaté bučiny	Bez zásahu do vývoje lesa s cílem spontánně se vyvíjejícího lesního porostu se všemi jeho charakteristikami odpovídajícími dané fázi vývoje lesa.	Plocha bezzásahového porostu, celkově v kombinaci s L5.4 alespoň 2,58 ha
L5.4 Acidofilní bučiny	Bez zásahu do vývoje lesa s cílem spontánně se vyvíjejícího lesního porostu se všemi jeho charakteristikami odpovídajícími dané fázi vývoje lesa.	Plocha bezzásahového porostu, celkově v kombinaci s L4 a L5.1 alespoň 2,58 ha

B. útvary neživé přírody

útvár	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
skalní útvary mrazových srubů a skalisek	Zachování v přirozeném stavu, bez antropogenního narušení.	absence antropogenního narušování

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Území se nachází na kamenitém svahu jihovýchodní expozice v nadmořské výšce 693–758 m. Leží asi 1,5 km jihovýchodně od železniční stanice Branná.

Geologie

Jedná se o skalnatý hřbet s mrazovými sruby a izolovanými skalkami. Dominantu tvoří skála jménem Pasák v nadmořské výšce 740 m, ta je obklopena dalšími výraznými skálami. Zároveň se jedná o významný bod Kopřivenské hornatiny. Je složen z vápnitých paraamfibolitů (GÁBA 1974).

Vrcholová skaliska jsou budována kalcitickými amfibolity, erlany a krystalickými vápenci. Skalní útvary jsou vyvinuty v pruhu kalcitického paraamfibolitu jádra keprnické klenby. Hornina je zelenošedá, obsahuje 30–40 % kalcitu (DATABÁZE VÝZNAMNÉ GEOLOGICKÉ LOKALITY V ČESKÉ REPUBLICĚ).

Geomorfologie

Provincie Česká vysočina, soustava Krkonošsko-jesenická, celek Jesenická podsoustava, celek IVC-3 Hanušovická vrchovina, podcelek – IVC-3D Branenská vrchovina, okrsek IVC-3D-c Kopřivenská vrchovina (Demek et al. 2006).

Z geomorfologických tvarů zde můžeme najít až mrazové sruby, skalní okno, jeskyně, převisy, voštiny a žebrované škrapy.

Pedologie

V území se nacházejí hnědé lesní půdy, rankery a slabě vyvinuté půdy na skalních terasách.

Hydrologické poměry

Vody jsou odváděny Hučavou do řeky Branné a odtud do Moravy (úmoří Černého moře).

Klima

Území patří do klimatického okrsku CH 6 – chladný. Tudíž jaro je zde dlouhé a chladné, léto je krátké až velmi krátké, mírně chladné, vlhké až velmi vlhké, podzim je dlouhý a mírně chladný, zima je velmi dlouhá, mírně chladná a vlhká.

Geobotanická a fytogeografická charakteristika

Podle regionálně fytogeografického členění České republiky (SKALICKÝ 1988) leží lokalita ve fytogeografickém okrese 97. Hrubý Jeseník, který patří do fytogeografické oblasti oreofytika s rozmanitou květenou, v níž jsou zastoupeny mezofyty i oreofyty, leží převážně v montánním až subalpínském stupni, v území srážkově bohatém (oceánickém), terén je většinou svažité, podklad je rozmanitý, více živný než chudý, krajina je lesní.

Na základě Mapy potenciální přirozené vegetace České republiky (NEUHÄUSLOVÁ & MORAVEC 1998) jsou v území květnaté bučiny. Pro území přírodní památky je toto členění vzhledem

k měřítku mapy a velikosti chráněného území velmi hrubé, lze zde rekonstruovat mozaiku květnatých bučin, suťových lesů a acidofilních bučin se skalními biotopy.

Aktuální vegetace a flóra

Většina skal je téměř bez vyšších rostlin, pouze s mechorosty a lišejníky, pouze místy se vyskytují společenstva skal se sleziníkem červeným (*Asplenium trichomanes*), kakostem smrdutým (*Geranium robertianum*), *Mycelis muralis*, puchýřník křehký (*Cystopteris fragilis*) a osladič obecný (*Polypodium vulgare*). Zajímavý je výskyt lopusťíku skloněného (*Hackelia deflexa*) na úpatích skal a skalních teráskách. Na osluněných vrcholových plošinách a horních hranách skal se vyskytují některé teplomilnější a bazifilnější druhy, např. ostrice prstnatá (*Carex digitata*), chlupáček zední (*Pilosella officinarum*), mochna jarní (*Potentilla verna*), rozchodník ostrý (*Sedum acre*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*) nebo jetel horský (*Trifolium montanum*), dříve i kociánek dvoudomý (*Antennaria dioica*). Druhově bohatý je podrost lesa v okolí skal. Vyskytují se v něm např. samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*), pižmovka mošusová (*Adoxa moschatellina*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*) a sasanka pryskyřníková (*Anemone ranunculoides*), udatna lesní (*Aruncus dioicus*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), svízel vonný (*Galium odoratum*), jestřábník Lachenalův (*Hieracium lachenalii*), lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*), kokořík mnohokvětý (*Polygonatum multiflorum*) a prvosenka vyšší (*Primula elatior*). Do lesa v okrajových částech PP nevýznamně zasahuje druhotná smrčina, na jižním okraji se pak nacházejí nárosty s vyšším zastoupením břízy, buku, javoru klenu, jeřábu, osiky, jilmu, jívy, lísky.

kociánek dvoudomý (EN) (*Antennaria dioica*) – v území byl zaznamenán v letech 1971–79, revidován v roce 1993, výskyt na dvou místech na vrcholu a na hraně nejjižněji ležící skály v PP Pasák byl znova potvrzen v roce 2013. V roce 2024 nebyl na lokalitě potvrzen.

lopušťík skloněný (VU) (*Hackelia deflexa*) – v Květeně ČR je uvedena bez dalších podrobností lokalita Branná. Není jasné, zda by se tento údaj mohl vztahovat přímo k Pasáku nebo jiným místům v okolí Branné. Lokalita je v Květeně navíc chybně uvedena ve fytogeografickém okrese 97. Hrubý Jeseník, Branná a její okolí však leží ve fytogeografickém okrese 73a. Hanušovická vrchovina. Přímo z Pasáku tedy nebyl výskyt lopusťíku v minulosti uváděn. V roce 2013 byl nalezen na několika místech, např. pod převisem u paty skalního útvaru „Kovadlina“, u paty skály nedaleko „Skalního okna“ a na více místech na teráskách a ve štěrbinách nejjižnější skály v PP Pasák. Nalézán zde byl pravidelně i v dalších letech, v roce 2024 cca na 10 místech v počtu víc než 200 jedinců.

Seznam druhů vyšších rostlin zde sepsal Štencl (2013), Halda (2022) zpracoval inventarizační průzkum lišejníků s tím, že zde identifikoval 71 druhů, z čehož jeden druh je zařazen jako ohrožený (*Lecanora caesiosora*).

Fauna

Pro území je k dispozici minimum faunistických nálezů. V PP Pasák se vyskytují druhy živočichů jako jelen lesní, srnec obecný, liška obecná a běžné druhy ptáků. Krom toho bylo v nedávné minulosti zaznamenáno hnízdění krkavce velkého. Na lokalitě byl zaznamenán i výskyt netopýra brvitého.

V roce 2020 zpracoval inventarizaci měkkýšů Lacina, který na území PP Pasák zjistil 28 druhů měkkýšů s tím, že jeden zjištěný druh je uveden v červeném seznamu jako téměř ohrožený – vrkoč horský (*Vertigo alpestris*).

Lesnictví

Les v okrajových částech PP tvoří druhotná smrčina, na jižním okraji pak do jisté míry spontánní nárosty s vyšším zastoupením břízy, buku, javoru klenu, jeřábu, osiky, jilmu, jívy, lísky. Jádro přírodní památky je tvořené přirozeným lesním porostem se zastoupením buku, smrku, javoru klenu, jilmu horského a topolu osiky s přítomností nezanedbatelného množství tlející dřevní hmoty v různých stádiích rozpadu. Jedná se o mozaiku suťového lesa, acidofilní bučiny a květnaté bučiny. Dle lesnické evidence jde o přibližně 120 let starý porost.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin, hub a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992Sb.*	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
ROSTLINY			
Cévnaté rostliny			
lilie zlatohlavá (<i>Lilium martagon</i>)	O	LC	V bučině na horní plošině skalního výchozu v jižní části PP. Asi 20 ex.
lopušík skloněný (<i>Hackelia deflexa</i>)	-	VU	Na řadě míst na teráskách skal a při jejich úpatí, především v jižní polovině území, v roce 2024 asi 200 ex.
Bezobratlí			
vrkoč horský (<i>Vertigo alpestris</i>)	-	NT	Staré padlé kmeny, místa s kumulací organického materiálu
Ptáci			
krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	O	VU	V minulých letech udáváno hnízdění na skalách, v současnosti nepotvrzen
Letouni			
netopýr brvitý (<i>Myotis emarginatus</i>)	KO	NT	Staré stromy, skalní výklenky
Savci			
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	O	-	Lesní porosty

* podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění: KO – kriticky ohrožený, O – ohrožený

** podle Červených seznamů: VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený; podle GRULICH & CHOBOT (2017), HEJDA et al. (2017), CHOBOT & NĚMEC (2017).

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Nejvýznamnějším abiotickým disturbančním činitelem na území PP Pasák je vítr. Tento fenomén nemůže předmět ochrany (skalní útvary mrazových srubů a skalisek) výrazněji ohrozit, podílí se na formování struktury lesního porostu.

Přirozeně disturbované plochy s přirozeně se rozkládajícími kmeny stromů představují vhodné podmínky pro saproxylické organizmy (organizmy vázané na mrtvé dřevo). Ležící stromy a jejich skupiny mohou současně posloužit jako mechanická bariéra proti spárkaté zvěři.

b) biotické disturbanční činitele

Nejvýznamnějším biotickým disturbančním činitelem v PP Pasák je zejména z pohledu přirozené obnovy lesa a odrůstání přirozeného zmlazení spárkatá zvěř, která omezuje přirozenou obnovu. Jako další činitel by se částečně mohl uplatnit podkorní hmyz, primárně lýkožrout smrkový (*Ips typographus*).

Jako dalšího významného biotického činitele lze uvést člověka a jeho činnosti na skalách. Historicky jde totiž o horolezeckou lokalitu, nicméně skalní lezení v současné době není v PP Pasák podstatněji provozované.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Území památky začalo být chráněno vyhlášením chráněné krajinné oblasti Jeseníky v roce 1969. Usnesením č. 286/19 Rady Severomoravského krajského národního výboru ze dne 24. 8. 1982 byla schválena ochrana tohoto území vyhlášením skalního útvaru „Pasák“ za chráněný přírodní výtvar. S novým zákonem o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. bylo území prováděcí vyhláškou 395/1992 Sb. převedeno do kategorie přírodní památka.

b) lesní hospodářství

V minulosti byl les v okolí skal odtěžen a osluněné skály hostily řadu světlomilných druhů rostlin. Od 50. let území postupně zarůstá, v jižní části PP (203E07) bylo přikročeno k umělému zalesnění. Dnes je území prakticky celé zalesněno a z pohledu hodnocení přirozenosti lze lesní porosty zařadit mezi lesy přírodě blízké.

Přírodní památka byla vyhlášena po hranici porostní skupiny 102a6 (část) a 102a7. Dnes jsou to porostní skupiny 203E07 a 203E12.

Příloha:

M4 – Mapa stupňů přirozenosti

c) myslivost

Území je součástí honitby Františkov. Nebyl shledán přímý vliv běžného mysliveckého hospodaření, neboť se v území žádné myslivecké zařízení nenachází.

d) rekreace a sport

PP Pasák je součástí naučné stezky Pasák. Ta byla otevřena v roce 1980, má 7 zastávek a je dlouhá 9 km. Nové panely byly instalovány Správou CHKO Jeseníky v roce 1999 a v roce 2008 došlo k jejich obnově. V současné době má NS Pasák 14 panelů.

Skály v přírodní památce jsou vymezeny se souhlasem správy pro horolezeckou činnost. Lokalita však není atraktivní a není pro horolezectví v podstatě využívána. S instalací nových jisticích prvků se nepočítá, případné horolezecké aktivity by neměly skály a jejich okolí nijak narušovat (používání technických pomůcek a magnézia při lezení, zcela vyloučit tzv. dry tooling).

Území je navštěvováno turisty, kteří se pohybují na dostupných místech skal, což se projevuje sešlapem vegetace. Na vlastní předmět ochrany však nemá návštěvnost významnější nepříznivé dopady.

e) těžba nerostných surovin

Skála je z poměrně měkkého materiálu a ani složení skály nenabízí žádné využití v průmyslu či stavebnictví. Proto ani nikdy v minulosti nebyly snahy skály těžit.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

- Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod. Jeseníky
- Plán péče CHKO Jeseníky na období 2024–2033
- Lesní hospodářský plán pro LHC Hanušovice na období 2014–2024

- Oblastní plán rozvoje lesa – přírodní lesní oblast 27 – Hrubý Jeseník, období 2024–2043.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přírodní lesní oblast	27 Hrubý Jeseník
Lesní hospodářský celek	Hanušovice
Výměra LHC v ZCHÚ (ha)	2,94
Období platnosti LHP	2015–2024
Organizace lesního hospodářství	Lesní správa Hanušovice
Nižší organizační jednotka	revír Františkov

Přírodní lesní oblast:				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT*	Výměra (ha)	Podíl (%)
5N	kamenitá kyselá jedlová bučina	SM 20, JD 10, BK 68, BŘ1, LP+, KL 1	2,42	79,3
5S	svěží jedlová bučina	SM 10, JD 15, BK 60, KL 10, LP 5	0,35	11,5
5Y	skeletová jedlová bučina	BK 70, JD 20, BŘ 10, (BO SM KL)+	0,28	9,2
Celkem			3,05	100

* Přirozená druhová skladba s využitím Macků 1999 a Průša 1971

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkratka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
SM	smrk	2,1	68,9	0,61	20
JD	jedle	0	0	0,31	10
Listnáče					
BK	buk	0,83	27,2	2,07	68
BŘ	bříza	0,07	2,3	0,03	1
LP	lípa	0	0	+	+
KL	javor klen	0,05	1,6	0,03	1
BO	borovice lesní	0	0	+	+
Celkem		3,05	100 %	3,05	100 %

* Uvedená výměra vychází z dat LHP (výměry lesních porostů nejsou vyrovnány na KN), je odlišná od výměry v kap. 1.4. Výměra lesních pozemků v kap. 1.4 vychází z údajů KN. Zároveň se jedná pouze o výměru PUPFL – lesní pozemky – porostní půda.

**Při stanovení přirozené druhové skladby byl brán zřetel na místní stanovištní podmínky, rozmezí hodnot odpovídá hodnotám, které jsou uvedeny v tabulkách přirozené dřevinné skladby podle ÚHUL (2003)

- současnou dřevinnou skladbu reflektuje v případě etážových porostů horní, resp. nejstarší etáž

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Lesnická mapa typologická

2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Jedná se o skalnatý hřbet s mrazovými sruby a izolovanými skalkami. Dominantu tvoří skála jménem Pasák (něm. Hirtenstein), ta je obklopena dalšími výraznými útvary: "Kovadlina",

"Plotna s převisem" a "Skalní okno". Skály byly formovány do dnešní podoby především v ledových dobách čtvrtohor (pleistocén), jedná se o tzv. mrazové sruby, pozůstatky mrazového zvětrávání. Z geomorfologických tvarů zde můžeme najít až 30 m vysoké mrazové sruby, skalní okno (2 m široké, 3,5 m vysoké a 5 m dlouhé), převisy, voštiny, žebrované škrapy.

Vrcholová skaliska jsou budována kalcitickými amfibolity, erlany a krystalickými vápenci. Skalní útvary jsou vyvinuty v pruhu kalcitického paraamfibolitu jádra keprnické klenby. Hornina je zelenošedá, obsahuje 30–40 % kalcitu. Vzhledem k tomu, že hlavní příčinou zvětrávání je různý obsah kalcitu a tím různá chemická odolnost vrstev, je možno žebrování ve spodních partiích skal považovat za netypické škrapy. Škrapy ve vápencích téměř všudypřítomné, jsou v jiných horninách vzácné.

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

Zásahy prováděné v průběhu předchozích plánů péče neměly na předmět ochrany žádný negativní vliv. Proběhlo zde pouze zpracování kalamity v porostu 203E12 na okraji přírodní památky v roce 2007, a to odvozem 8 ks stromů (vývrátů a zlomů) a dále obnova naučné stezky v roce 2008.

Zásahy navrhované tímto plánem péče mohou vést k částečnému odclonění skal – geologického předmětu ochrany a přispět k lepšímu výhledu do krajiny s ponecháním veškeré hmoty případně těžných stromů na místě k zetlení. Toto opatření zároveň povede k lokálnímu zlepšení podmínek pro světlo milnější a teplotu milnější druhy rostlin rostoucí v prostoru skal.

Vývoj v lesních porostech pravděpodobně povede k postupné změně jejich druhové skladby (další ústup smrku) směrem ke skladbě přirozené.

Celkově se doporučuje ponechat přirozené lesní porosty (konkrétně 203E12) v území bez zásahu. Lesní porost zde vytváří v širším prostorovém kontextu významné struktury důležité zejména pro saproxylické organismy.

A. Ekosystémy

ekosystém:	S1. Štěrbínová vegetace vápnitých skal S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
Plocha skal nenarušených lidskými aktivitami – 80%, tj. 5925 m ²	Cca 80 % skal je v současnosti bez přímého vlivu lidských aktivit (horolezectví). Za předpokladu zachování současného stupně využití návštěvníckou veřejností, tj. v rozsahu do 20 % území, bude ekosystém zachován v příznivém stavu z hlediska ochrany přírody.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	S1.5 Křoviny skal s rybízem alpským (<i>Ribes alpinum</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
Přítomnost životaschopné populace rybízu alpského – minimálně 50 jedinců	Rybíz skalní nebyl kvantifikován, odhadem se zde nachází více než 50 jedinců. Za předpokladu zachování současného stupně využití návštěvníckou veřejností, tj. v rozsahu do 20 % území, bude ekosystém zachován v příznivém stavu z hlediska ochrany přírody.	
	stav:	dobrý

	trend vývoje:	setrvalý
--	----------------------	----------

ekosystém:	L4 Sut'ový les L5.1 Květnatá bučina	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
Plocha bezzásahového porostu vč. L5.4 – 2,58 ha	Celý ekosystém v rámci 203E12 v současnosti bez lesnických zásahů. Za předpokladu pokračování bezzásahového režimu i v případě odkácení jednotlivých stromů u skalní stěny bude ekosystém zachován v příznivém stavu z hlediska ochrany přírody.	
	stav:	Dobrý.
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	L5.4 Acidofilní bučiny	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
Plocha bezzásahového porostu vč. L4 a L5.1 – 2,58 ha	Celý ekosystém v rámci 203E12 bez lesnických zásahů. Za předpokladu pokračování bezzásahového režimu i v případě odkácení jednotlivých stromů u skalní stěny bude ekosystém zachován v příznivém stavu z hlediska ochrany přírody.	
	stav:	Dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

C. útvary neživé přírody

útvary neživé přírody:	Mrazové sruby, skalní okna, převisy, voštiny	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
plocha bez antropogenního narušování – 80 % skal	V současnosti cca na 20 % území skal patrné lidské aktivity – horolezectví a turismus. Za předpokladu zachování současného stupně využití návštěvnickou veřejností, tj. v rozsahu do 20 % území, bude ekosystém zachován v příznivém stavu z hlediska ochrany přírody.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Požadavek na částečné odclonění skály a umožnění výhledu do krajiny může být v kolizi s ochranou hodnotného bukového porostu pod skálou. Je potřeba zásah volit citlivě, v přiměřeném rozsahu a chránit hodnotné stromy. Vzhledem k předmětu ochrany přírodní památky, kterou je geomorfologický útvar, má tento zásah prioritu.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

Přílohy:

T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

M4 – Lesnická mapa typologická

Rámcová směrnice péče o les podle souborů lesních typů

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů
1	Les zvláštního určení	5N kamenitá kyselá jedlová bučina (5Y, 5S)
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin		
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě	
5B (5A)	BK 4, SM 1, JD 1, BŘ 1, LP+, KL 1, JLM 1, TR 1	
Porostní typ A		
bukový/smíšený		
Základní rozhodnutí		
Hospodářský způsob (forma)		
- Bez hospodářských zásahů, (případně účelový výběr)		
Obmýti	Obnovní doba	
fyzický věk	nepřetržitá	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty		
Samovolný vývoj s výjimkou případných nutných zásahů v oblasti skal – odclonění skal, příp. zajištění bezpečnosti návštěvníků.		
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií		
Možnost těžby jednotlivých stromů za účelem odclonění skály s ponecháním dřeva na místě k zetlení, případně pokácení stromů rizikových pro bezpečnost návštěvníků, jinak bez zásahu.		
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu		
Mimo území v bezzásahovém režimu (203E12) sadba jamková do nepřipravené půdy. Doplněována bude přednostně jedle.		
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
5A, 5B	JD	Možnost podsadby mimo území bez lesnických zásahů.
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Bez zásahu, bez vyklízení dřevní hmoty. Případně vysazené jedle chránit před zvěří.		

Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií
Bez zásahu
Provádění nahodilých těžeb včetně doporučených technologií
Bez zásahu
Poznámka
Vyloučena myslivecká zařízení k příkrmování zvěře a slaniska, zařízení k lovu zvěře budovat po dohodě se Správou CHKO Jeseníky.

b) péče o rostliny

V území není zapotřebí speciální management zaměřený na přítomné druhy rostlin.

c) péče o živočichy

V úvahu přichází instalace netopýřích budek. V případě zahnízdění vzácných druhů ptáků (krkavec, výr, sokol, čáp černý) zabezpečit jejich hnízda před rušením člověkem.

d) péče o útvary neživé přírody

V oblasti skal je možné provést citlivým odstraněním několika vybraných stromů k odclonění skal a obnově některých výhledů s ponecháním hmoty na místě k zetlení bez další manipulace. To se může dostat do konfliktu s ochranou cenného převážně bukového porostu pod skálou. Vzhledem k tomu, že předmětem ochrany přírodní památky je skalní útvar, má jeho citlivé odclonění přednost. Nicméně je potřeba přihlídnout i k ochraně tohoto porostu a rozsah zásahu naplánovat i s ohledem na něj. V případě zjištění poškozování skal např. horolezeckou činností bude potřeba přijmout přiměřená omezující opatření. V současné době zde horolezecká činnost neprobíhá a tuto otázku není potřeba řešit.

e) zásady jiných způsobů využívání území

Jiné způsoby využívání území se nepředpokládají.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Pro ochranné pásmo nejsou navrhována žádná opatření. Současný způsob hospodaření zůstane i nadále zachován.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Území bylo geodeticky zaměřeno v roce 2000. Je nutné porovnat toto zaměření se situací přímo v terénu a s původními hranicemi přírodní památky Pasák z roku 1982, dle potřeby nově zaměřit a znovu vyhlásit, aby bylo vymezení území v souladu s rozsahem skalních útvarů a navazujících cenných smíšených lesních porostů. V průběhu platnosti plánu péče bude území v terénu znovu vyznačeno, značení bude udržováno.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášeovací dokumentace

Případné nové vyhlášení území na základě nového geodetického zaměření.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech
Nejsou.

c) ostatní
Nejsou.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

V současné době není území rekreačně a sportovně natolik využíváno, aby mohlo dojít k ohrožení nebo poškození předmětu ochrany. Pouze v případě zjištění např. poškozování skal horolezeckou činností nebo návštěvností, zahnízdění vzácných ptáků apod. je možné instalovat informační cedule, případně mechanické zábrany pro usměrnění nebo zabránění pohybu návštěvníků v určitých místech.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Území lze využít k exkurzím s geologickým zaměřením a osvětové činnosti. Za tímto účelem je potřeba udržovat informační panely naučné stezky i panely v samotné přírodní památce.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Je potřeba průběžně kontrolovat stav geomorfologických tvarů z hlediska možného poškozování horolezci. Vhodné je i provedení inventarizačního průzkumu zoologického (ptáci, měkkýši apod.) a monitoring populace kociánku dvoudomého a lopusťáku skloněného.

Sledovat zvolené indikátory.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Obnova pruhového značení rezervace	980 m	1	7 000
Obnova informačního panelu	1 ks	1	25 000
Obnova tabulového značení	2 ks	1	10 000
Individuální ochrana proti zvěři (oplůtky)	50 ks	1	30 000
Výsadba dřevin PDS	50 ks	1	2 000
Případná instalace netopýřích budek	20 ks	dle potřeby	15 000
Náklady celkem (Kč)			89 000

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- JESENÍKY – TURISTICKÝ PRŮVODCE ČSFR. Svazek 39. Olympia, Praha, 1991, str. 288-289.
- DATABÁZE VÝZNAMNÉ GEOLOGICKÉ LOKALITY V ČESKÉ REPUBLICE [online]. Praha: Česká geologická služba, 1998 [cit. 2025-04-22]. URL: <https://lokality.geology.cz>.
- DEMEK J. & MACKOVČIN P. [eds] et al. (2006): Hory a nížiny: Zeměpisný lexikon ČR. - Vydání II. Brno: AOPK ČR a EkoCentrum Brno. 582 s.
- GÁBA Z., 1974: Pasák u Branné. Vlastivědný sborník Severní Morava, svazek 27, str. 62. Šumperk.
- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds], 2017: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny – Příroda, 35: 1–178.
- HALDA J., 2022: Inventarizační průzkum lišejníků přírodní památky Pasák. Ms., depon in rezervační kniha PP Pasák.
- HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. [eds], 2017: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí Red List of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates. – Příroda. 36: 1–612.
- CHOBOT K. & NĚMEC M. [eds], 2017: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, 34: 1–182.
- LACINA A., 2020: Invetarizační průzkum měkkýšů PP Pasák. Ms., depon in: rezervační kniha PP Pasák.
- Mapa geologických zajímavostí pro turisty – Jeseníky. Měřítko 1:100 000. Vydal Český geologický ústav, Praha. 1. vydání, červen 1994.
- MIXA P. a kol., 2006: Základní geologická mapa ČR 1 : 25 000 s vysvětlivkami, list 14-241 Branná. – Česká geologická služba. Praha.
- NEUHÄSLOVÁ Z., MORAVEC J., CHYTRÝ M., SÁDLO J., RYBNÍČEK K., KOLBEK J., JIRÁSEK J., 1997: Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. – Průhonice: Botanický ústav AV ČR, 1 s.
- REZERVAČNÍ KNIHA PP PASÁK, uložena na Správě CHKO Jeseníky.

SKALICKÝ V., 1988: Regionální fytogeografické členění. In: Hejný S. a Slavík B.: Květena ČSR I., Academia, Praha, textová část, s. 103–121.

ŠTENCL R., 2013: PP Pasák – seznam zaznamenaných druhů - 9.5.2013 a 24.7.2013. Ms., depon in: rezervační kniha PP Pasák.

4.3 Seznam používaných zkratk

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

CHKO – chráněná krajinná oblast

CHOPAV – chráněná oblast přirozené akumulace vod

IUCN – International Union for Conservation of Nature (Mezinárodní svaz ochrany přírody)

KN – katastr nemovitostí

LHC – lesní hospodářský celek

LHP – lesní hospodářský plán

MZD – meliorační a zpevňující dřeviny

NS – naučná stezka

PP – přírodní památka

SLT – soubor lesních typů

ZCHÚ – zvláště chráněné území

5. Seznam příloh

Tabulky: Příloha T1 – **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 – **Lesnická mapa typologická**

Příloha M5 – **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Příloha T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.1

LHC Hanušovice

označení JPRL/dílčí plochy	část JPRL/dílčí plochy	výměra (ha)	číslo rámcové směrnice / porostní typ	dřeviny	zastoupení dřevin (%)	stupeň přirozenosti	doporučený zásah	naléhavost	Poznámka (další charakteristika, významné druhy atd.)
203E07		0,34	1/A	BR	50	5	Bez zásahu. Možnost podsadeb jedle.	3	LT: 5A9. Věk k 1.1.2025 76 let
				BK	40				
				KL	10				
203E12		2,58	1/A	SM	60	3b	Bez zásahu. Možnost odclonění skal výběrem jednotlivých stromů s jejich ponecháním na místě bez manipulace.	3	LT: 5A9, 5B2, 5J8, 5Y3. Věk k 1.1.2025 122 let
				BK	30				
				BR	3				
				KL	3				
				TOS	3				

Stupně naléhavosti jednotlivých zásahů pro období platnosti plánu péče:

1. **stupeň – zásah nutný** (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. **stupeň – zásah potřebný** (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. **stupeň – zásah doporučený** (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).